

7/1333
G.C 49

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

SÜRELİDİR

Sayı : 30824082/610- 898
Konu : İstanbul Milletvekili
Dr. M. Sezgin TANRIKULU'nun
Yazılı Soru Önergesi

.../.../2016
19 Şubat 2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) 14/01/2016 tarihli ve 43452547-120.07-13325 sayılı yazınız.
b) 02/02/2016 tarihli ve 43452547-120.07-16780 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Dr. M. Sezgin TANRIKULU'nun; İstanbul'daki hava kirliliği hakkında, Bakanlığımıza yöneltmiş olduğu 7/1333 Esas sayılı yazılı soru önergesi incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Fatma Güldemet SARI
Bakan

EK:

-Cevap Yazısı (1 Adet, 3 Sayfa)

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN DR. M. SEZGİN TANRIKULU'NUN
TBMM 7/1333 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

Son 10 yılda İstanbul'daki kontrolsüz büyüme ile havadaki solunumu kirleten azot dioksit oranının yüzde 50 oranında arttığının tespit edildiği haberleri basına yansımıştır. Kirlilik artışı, Ankara'da yüzde 30, İzmir'de ise yüzde 10'da kalmıştır. ABD ve Batı Avrupa'da ise kirlilik oranlarının uygulamaya sokulan yeni yönetmelikler sayesinde 10 yıl öncesine göre yüzde 20 ile 50 arasında azaldığı görülmüştür. İstanbul'da tespit edilen azot dioksit seviyelerinin son 10 yılda artışı yetkililerin endüstriyel gelişme ve nüfus artışına rağmen yasal olarak gerekli olan emisyon kontrolleri yönetmeliklerini devreye sokamamalarına bağlanmıştır. Atmosforik gazlardan biri olan sarı-kahverengi renkli azot dioksit, otomobil egzozları, enerji santralleri ve endüstriyel faaliyetlerin bir ortak emisyonu sonucu ozon tabakasının altına yerleşerek şehirlerde büyük bir solunum kirletici hale dönüşebilmektedir. Bu bağlamda;

- 1) İstanbul'da son 10 yılda yüzde 50 artan hava kirliliğinin sebepleri nelerdir?
- 2) Bakanlığınızın İstanbul'daki hava kirliliğini azaltmak için geliştirdiği projeler nelerdir?
- 3) İstanbul'daki hava kirliliğinin insan sağlığına etkisine yönelik bilimsel araştırma yapılmış mıdır? İstanbul, Ankara, İzmir'de hava kirliliği yüzünden yılda kaç kişi ağır hastalığa yakalanmaktadır ve yaşamını kaybetmektedir?
- 4) İstanbul'un kontrollü büyümesi için geliştirilen projeler var mıdır? Varsa, nelerdir?
- 5) ABD ve Batı Avrupa'da hava kirliliğinin azaltılmasına yönelik uygulanan yönetmelikler hangileridir? Bu yönetmelikler Türkiye'de uygulanmakta mıdır? Uygulanmıyorsa sebebi nedir?
- 6) Türkiye'de hava kirliliği ile mücadele mevzuatı AB ile akredite midir?
- 7) Türkiye'de emisyon kontrol yönetmeliklerinin yetersiz olduğu iddiası doğru mudur? İddia doğru ise, emisyon kontrol yönetmeliği çalışması yapılacak mıdır?
- 8) Bakanlığınızın hava kirliliği artan İstanbul, Ankara, İzmir'de hangi tedbirleri almayı planlamaktadır?

CEVAP:

İstanbul'da hava kirliliğinin özellikle son 10 yılda ısınmada doğalgaz kullanımının artması, sanayide alınan önlemler ve ulaşımda raylı ve çevreci araçların kullanımının yaygınlaşması ile birlikte azaldığı görülmektedir. İstanbul İli Temiz Hava Eylem Planı incelendiğinde; İstanbul'da paritüküler madde kirliliğinin son 10 yılda yıllık limit değerinin altında seyrettiği (İstanbul PM10 yıllık ortalama değeri $53 \mu\text{g}/\text{m}^3$), benzer şekilde kükürt dioksit değerlerinin de yıllık limit değerinin kat kat altında (İstanbul SO2 yıllık ortalama değeri $6 \mu\text{g}/\text{m}^3$) olduğu görülmektedir.

2013/Mart ayı itibariyle; Bakanlığımız bünyesinde hava kalitesi ölçümlerine başlayan Marmara Temiz Hava Merkezinin, aşağıda belirtilen ölçüm sonuçlarına göre; kirlenici parametrelerin yıllık ortalamalarına bakılacak olursa, hava kirliliğinin artmadığı bilakis azaldığı görülmekte olup, ölçümlerin sonuçları da basına yansıyan haberleri desteklememektedir.

MTHM İstasyonları Ölçüm Sonuçları İstanbul Ortalaması

	PM10	SO2	NO	NO2	O3	CO
	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	mg/m^3
2013	57,1	6,2	37	45,1	59,8	0,8
2014	55,7	6,9	39,8	44,8	51,5	0,7
2015	55,1	5,5	39	44,1	32,5	0,7

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı olarak sürekli ölçüm yapan 14 adet Hava Kalitesi İzleme İstasyonu bulunmaktadır. Şubat 2016 itibariyle 5 adet yeni istasyon hizmete girecektir. Böylece, İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı 19 adet Hava Kalitesi İzleme İstasyonu mevcut olacaktır. Yine aşağıda yer alan tabloda İBB'ye ait istasyonların ölçüm sonuçlarına göre hava kirliliği parametrelerinin son 10 yıl için yıllık ortalamaları bulunmaktadır. PM10, SO2 ve CO kirleticilerinde sürekli bir düşüşün olduğu görülmekte olup, diğer parametreler aynı seviyelerde seyretmektedir. Basına yansıyan NO2 parametresinin son 10 yılda yüzde 50 arttığı haberleri aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere gerçeği yansıtmamaktadır.

İBB İstasyonları Ölçüm Sonuçları İstanbul Ortalaması

	PM10	SO2	NO	NO2	O3	CO
	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	mg/m^3
2006	58	14	54	61	25	0,79
2007	56	13	44	44	15	0,89
2008	59	7	51	65	28	0,62
2009	53	10	53	67	30	0,65
2010	50	7	55	71	16	0,64
2011	49	6	50	57	27	0,63
2012	53	5	42	57	28	0,58
2013	56	3	53	62	20	0,57
2014	51	3	54	59	20	0,48
2015	49	4	59	62	21	0,47

Bakanlığımız tarafından, hava kirliliğinin çevre ve insan sağlığı üzerindeki etkilerini önlemek veya azaltmak, hava kalitesi ile ilgili bilgi toplamak ve uyarı eşikleri aracılığı ile halkın bilgilendirilmesini sağlamak amacıyla, Avrupa Birliği ile Ülkemizin ortak finanse ettiği TR/07/IB/EN/02 " Marmara Bölgesinde Hava Kalitesi Alanında Kurumsal Yapılanma Projesi" kapsamındaki Marmara Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü kurulmuştur.

Marmara Bölgesi'ndeki 11 ilde, toplam 39 adet Hava Kalitesi İzleme İstasyonları kurulmuştur. Kurulan istasyonların 13 tanesi İstanbul'da bulunmakta olup, sürekli olarak Hava Kalitesi ölçümleri yapılmaktadır. Yapılan ölçüm sonuçları anlık olarak, Bakanlığımız internet sitesinden yayımlanmakta ve halk ile paylaşılmaktadır.

Bakanlığımız; hava yönetimi mevzuatı kapsamında, 81 ilde çalışmalar yapmaktadır. 2013/37 sayılı Bakanlığımız Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Genelgesi ile hava kalitesinin korunması ve kirliliğin azaltılması kapsamında, yüksek kirlilik potansiyeli bulunan illerimizin temiz hava eylem planlarını hazırlamaları gerekliliği bildirilmiştir. Eylem planları kapsamında illerde kirliliğin kaynağının azaltılması ve hava kalitesinin korunmasına yönelik eylemlerin belirlenerek hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, Bakanlığımızca; 2009-2013 yılları arasında yürütülen Marmara Bölgesinde Hava Kalitesi Alanında Kurumsal Yapılandırma Projesi ile Bölgede İstanbul Merkezli, Marmara Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü kurularak, hava kalitesi alanında izleme, yönetim ve kurumsal alt yapının oluşturulması hedeflenmiştir.

Bakanlığımızın yürüttüğü ve 2016 Yılı Mayıs ayında nihai hale getirilmesi planlanan bir diğer proje olan Ulusal Emisyon Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi Projesi ile İstanbul'un da içinde yer aldığı Marmara Bölgesi pilotunda hava kalitesi emisyon envanteri ve modelleme ayaklarını kapsayan bilişim ara yüzü bir emisyon yönetim sisteminin oluşturulması amaçlanmıştır.

Bakanlığımız, İstanbul Teknik Üniversitesi ve Sağlık Bakanlığı ile birlikte "Hava Kirliliğinin Sağlık Bütçesine Etkileri Projesi" konulu bir çalışma yapmaktadır. Yapılan protokol ile hava kirliliğinin sağlık etkileri üzerine, İstanbul İli özelinde Hava Kirliliğinin Sağlık Bütçesine Etkilerinin Araştırılması Projesi yürütülmekte olup, Bakanlığımızın kurumsal Internet sitesinden söz konusu araştırmaya ulaşılabilir.

AB müktesebatı ile uyum çerçevesinde ülkemizde 2008/50/EC sayılı Dış Ortam Hava Kalitesi ve Avrupa için Daha Temiz Hava (CAFE) Direktifle büyük oranda uyumlu mevcut mevzuatımız Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği uygulanmaktadır. AB'nin Büyük Yakma Tesisleri Direktifi büyük oranda uyumlaştırılmış olup Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği altında yer almaktadır. Ülkemizin AB müktesebatına uyum çalışmaları çerçevesinde; hava kirliliğine ilişkin diğer AB mevzuatı uyumlaştırma çalışmaları devam etmektedir.

AB müktesebatı ile uyum çerçevesinde; mevcut Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği dış ortam hava kalitesi için farklı parametreler ve sınır değerler içeren 2008/50/EC sayılı Dış Ortam Hava Kalitesi ve Avrupa için Daha Temiz Hava (CAFE) Direktifi ile büyük oranda uyumludur. Öte yandan, Mülga Büyük Yakma Tesisleri Yönetmeliği, Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliğine derç edilmiş olup, AB'nin Büyük Yakma Tesisleri Direktifi ile büyük oranda uyumludur. Ayrıca, Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği'nin Büyük Yakma Tesisleri ile ilgili bölümünün uygulanması kapsamında kapasite geliştirmek üzere IPA 2010 programı kapsamında Bakanlığımız koordinasyonunda yürütülen ve Temmuz 2016'da tamamlanacak olan "Büyük Yakma Tesisleri Direktifinin Uygulanması İle Hava Kalitesinin İyileştirilmesi Teknik Destek Projesi" devam etmektedir.

03.07.2009 tarihli ve 27277 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği'nin amacı; sanayi ve enerji üretim tesislerinin faaliyeti sonucu atmosfere yayılan is, duman, toz, gaz, buhar ve aerosol halindeki emisyonları kontrol altına almak; insanı ve çevresinin hava alıcı ortamındaki kirlenmelerden doğacak tehlikelerden korumaya; hava kirlenmeleri sebebiyle çevrede ortaya çıkan umuma ve komşuluk münasebetlerine önemli zararlar veren olumsuz etkileri gidermeye ve bu etkilerin ortaya çıkmasını engellemeye ilişkin usul ve esasları belirlemektir. Bahse konu yönetmelik, ilgili Avrupa Birliği direktifleri/mevzuatıyla büyük oranda uyumludur. Ayrıca, söz konusu yönetmeliğin uygulanmasına ilişkin sektörel bazda projeler yapılmakta olup, (çimento, büyük yakma tesisleri, otomotiv tesisleri) önümüzdeki yıllarda da bu çalışmaların yapılmasına devam edilecektir.

Bakanlığımızca hava yönetimi mevzuatı kapsamında; İstanbul, Ankara ve İzmir illerimiz başta olmak üzere; 81 ilde çalışmalar yapılmakta olup, 2013/37 sayılı Bakanlığımız Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Genelgesi ile hava kalitesinin korunması ve kirliliğin azaltılması kapsamında yüksek kirlilik potansiyeli bulunan illerimizin temiz hava eylem planlarını hazırlamaları gerekliliği bildirilmiştir. Eylem planları kapsamında illerde kirliliğin kaynağında azaltımına ve hava kalitesinin korunmasına yönelik eylemlerin belirlenerek hayata geçirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, Bakanlığımızın talimatıyla Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerinden kış sezonunda illerinde yaşanabilecek olası aşımara karşı alınabilecek acil önlemleri belirleyerek uygulamaya geçirmeleri istenmiştir.